

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ — ЦЕНТР СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКИ КУЛЬТУРОЛОГІЧНО-МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ

Законом України «Про вищу освіту» особлива увага приділяється розвиткові наукової та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах, яка є невід’ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Один із ефективних шляхів вирішення цього завдання — створення цілісної системи підготовки фахівців (бакалаврів, магістрів) та кадрів вищого ступеня кваліфікації — докторів філософії (кандидатів наук) і докторів наук.

З урахуванням особливостей організації наукової роботи у виз, на відміну від академічних наукових інститутів, основою формування наукових кадрів є переважно їх підготовка із числа студентів. Поповнення науково-педагогічного складу кваліфікованими випускниками — магістрами — забезпечує спадкоємність наукових поколінь через формування під науковим керівництвом справжніх учених, молодих наукових колективів, ознайомих з усіма аспектами наукової діяльності, що вможливорює оперативно створити стійкі осередки наукових шкіл, таким чином забезпечивши їх подальше існування та розвиток.

Закон України «Про вищу освіту» значну увагу приділяє науковій підготовці магістрів. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Освітньо-наукова програма магістра має обов’язково містити дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30%. Згідно з цим законодавчим документом, правом вступу до аспірантури, захисту дисертації в спеціалізованій ученій раді, здобуттям ступеня доктора філософії користуються лише особи, котрі мають ступінь магістра. Отже, сьогодні факультети і кафедри виз мають використовувати інноваційні форми і підходи в організації студентської наукової діяльності, щоб забезпечити якісну підготовку нового покоління молодих науковців України.

У Харківській державній академії культури (ХДАК) упродовж 85-річного функціонування склалися сталі традиції організації науково-дослідницької діяльності студентів як у межах випускових кафедр, факультетів, так і в академії загалом, яка здійснюється за чотирма основними напрямками:

- освітньо-дослідницька робота, що є невід’ємним елементом освітнього процесу і входить до навчальних планів, програм як обов’язкова для всіх студентів;
- науково-дослідницька робота, яка здійснюється поза освітнім процесом — у гуртках, проблемних групах (лабораторіях), перекладацьких та інформаційно-аналітичних студіях, фольклорних експедиціях та ін.;
- творчо-наукова робота студентів мистецьких факультетів (кафедр), що має переважно творчо-виконавське спрямування;
- науково-організаційні заходи: конференції, конкурси, фестивалі та ін.

Основою наукової роботи зі студентами на випускових кафедрах є методика наскрізного виконання курсових і дипломних робіт. Суть її полягає в тому, що студенти, котрі виявили високий рівень знань за своїми спеціальностями, виконують курсові, а згодом і дипломну роботу з однієї теми, спрямованої на вирішення певного науково-практичного завдання.

Наукова робота студентів пов'язана з основними науковими напрямами кафедр, факультетів, залученням їх до участі в опрацюванні двох фундаментальних загальноакадемічних НДР: «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» та «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку», що надасть їм можливості безпосередньо працювати зі своїми науковими наставниками, долучатися до наукової школи свого керівника та його учнів. Це підвищує ефективність наукової підготовки студентів, сприяє формуванню наукової спрямованості, стимулює до якісного виконання наукових досліджень.

Студенти ХДАК беруть активну участь у щорічних внутріакадемічних, всеукраїнських олімпіадах за основними напрямами підготовки, у всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук з таких галузей: «культурологія» «мистецтвознавство», «соціальні комунікації», «видавнича справа та редагування», «документознавство, архівознавство», «педагогічна та вікова психологія», «корекція та соціальна педагогіка», «туризм», «адміністративне право, процес, фінансове право, інформаційне право», «державне управління» та ін. Упродовж тривалого часу ХДАК була базовим вищим навчальним закладом конкурсу в галузі «документознавство та інформаційна діяльність». Про високий рівень підготовки студентів свідчать призові місця, які вони регулярно посідають на всеукраїнських олімпіадах і конкурсах студентських наукових робіт.

ХДАК — вищий навчальний заклад культурологічно-мистецького профілю, тому в студентській науці чільне місце відводиться творчо-виконавській роботі. В академії функціонують понад 20 творчих колективів за професійним спрямуванням студентів, клубів, гуртків за інтересами (театр народного танцю «Заповіт», театр сучасного танцю «ЕСТЕТ», ансамбль бального танцю, театр-студія «ЕКМАТЕДОС», учбовий театр «Академія», театр естрадного співу «СТЕП», оркестри: естрадно-симфонічний, камерний оркестр «ACADEMUS», народних, духових інструментів; хори — академічний, український народний; ансамбль скрипалів; «Vivat, Akademia!», ансамблі народної музики: «Стожари», «Цим-Бан-До»; фольклорні гурти «Фарби», «Співаймо», «Зарина»; джазові: оркестр «Біг-Бенд», фольклорний ансамбль «Гільце» «Лада», «Магніфіка», ансамбль «SYMBOL STREAM»; студентська репортерська майстерня, фото клуб та ін. Понад 100 студентів академії стали переможцями міжнародних, всеукраїнських, регіональних конкурсів і фестивалів.

Студенти академії беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференціях, круглих столах, тренінгах, постійно діючих науково-методологічних семінарах тощо. Популярними серед студентської молоді є щорічні наукові конференції, що проводяться на базі ХДАК: міжнародна науково-практична конференція молодих учених «Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини», всеукраїнська науково-теоретична конференція молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» та ін. Студенти є членами редколегії та активними дописувачами газети ХДАК «Бурсацький узвіз». Щорічно вихованці академії друкують понад 300 публікацій.

Керманічем наукової діяльності студентів є наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК, створене на базі

студентського науково-творчого товариства та ради молодих учених, мета якого — сприяння науковій і творчій діяльності, підготовка кадрів для науки й освітнього процесу, виконання наукових досліджень, упровадження нових досягнень у роботу студентської молоді, відображення, захист, реалізація професійних та інтелектуальних інтересів і прав молодих учених і студентів.

Кращі студенти-випускники, котрі вирішили присвятити своє життя науковій чи викладацькій діяльності, мають можливість вступити в аспірантуру (наукові спеціальності: теорія та історія культури; українська культура; документознавство, архівознавство; книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; музеєзнавство, пам'яткознавство; театральне мистецтво; музичне мистецтво; соціальна педагогіка; економічна теорія та історія економічної думки), а згодом і в докторантуру ХДАК. Тобто для студентської молоді створені всі умови щодо її успішного наукового поступу як нині, так і в перспективі.

Вітаю всіх учасників щорічної всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття», зичу натхнення, нових творчих задумів та успішної їх реалізації!

В. М. Шейко

*д-р іст. наук, проф., зав. кафедри культурології
та медіа-комунікацій, ректор ХДАК,
член-кореспондент Національної академії мистецтв України,
засл. діяч мистецтв України,
дійсний член Міжнародної академії інформатизації при ООН*